

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Devarim

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 594 [1833 oder 1834]

ז | נחמא

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8969

תרגום אשכנזי

אונד אונז דאז לאנד איינצונע-
בען, דאז ער אונזערן עלטערן
צונעשווארען האט. (כד) דא
געבאט אונזער עויגע אונזער
גאטט אללען דיעזען געזעטצען
נאכצולעבען, איהן, דען עווי-
גען אונזערן גאטט צו פירט-
טען, דאמיט עס אונז צו אל-
לען צייטען וואהל געהע, אונד
ווייר זא לעבען מעגען, וויא
יעטצט געשיעהט; (כה) אויך
ווייר עס אונז דאכייא צור
גאטטועליגקייט גערעכענט,
ווען ווייר פאר דעם עוויגען,
אונזערעם גאטטע, אללע דיא
געבאטע האלטען, וויא ער
זיא אונז פארגעשריעבען
האט.

ז (ה) ווען דער עוונגע דיין
גאטט דיך אין דאז לאנד
בריינגט, דאהין דוא יעטצט

ואתחנן ו ז

לנו את-הארץ אשר נשבע
לאבותינו: (כד) ויצונו יהוה לעשות
את-כל-החקים האלה ליראה
את-יהוה אלהינו לטוב לנו
כל-הימים לחייתנו כהיום
הזה: (כה) וצדקה תקייה לנו כי-
נשמר לעשות את-כל-המצוה
הזאת לפני יהוה אלהינו כאשר
צונו: שביעי ז (ה) כי
יביאך יהוה אלהיך אל-הארץ
אשר-אתה בא-שמה לרשתה
ונשל גוים רבים מפניה כחתי

והגרשי

געהעכט, אום עס איינצונעהמען, אונד גראסע נאציאנען פאר דיר פערטרייבט, דען
חתי

ר ש י

ז (א) ונשל. לשון השלכה והתזה וכן ונשל
הכחל
לאעלא יתנא לתמן לנא יח ארעא דיקנים
לאבהתנא: (כד) ופקדנא יי למעבד יח
פל קימא האלין למדחל קדם יי אלהנא לטב לנא פל יומיא לקימוותנא
פיומא הדין: (כה) וזכותא תהי לנא ארי גמר למעבד יח פל תפקודתא קדא
קדם יי אלהנא פמא די פקדנא:

ז (ה) ארי יעלינק יי אלהך לארעא די את עליל לתמן למירחה ויתרף עממין
כגיאיך

ב א ו ר

לו לעם סגולה, והוא מלכנו ומחוקקנו: (כד) ויצונו וגו', המחוקק העליון הזה כתן לנו את
כל החקים האלה, ועלינו לקבל את עול מלכותו, ולקיים את מצותיו בין שניג עמם וסודם,
בין שלא שניגם, כי תכלית כל המצות האלה היא יראת השם הנכבד והמורא: לטוב לנו,
ואנו יודעים דרך כלל, שכל החקים האלה אין בהם דבר לרעותינו, כי אם כלם לטוב לנו.
המחוקק העליון לא יזוה דבר לטובתו, כי אם נצדק מה נפעל לו? ואלו כלם גורמים לנו
חיים טובים כהיום הזה: (כה) וצדקה וגו', מלבד שהמצות האלה בעצמם הם שבר טוב
לעושיהם, עוד תחשב לנו לצדקה בעיני השם יתעלה, והוא יגמול לנו גמול טוב ומאושר על
לד החסד והחנינה, אם נשמור לעשותם כאשר צונו:

ז (א) ונשל, לשון השלכה והתזה, וכן ונשל הכחל (דברים י"ג ה'), לשון הש"י. והנה שם
הוא

ואתחנן ז

תרגום אשכנזי מא

חתי, גרגשי, אמרי, כנעני, פריזי, חוי אונד יבוס, זיעבען נאציאנען, דיא צאהלרייכער אונד מעכטיגער זינד אלס דוא. (ב) דער עוויגע דיין גאטט גיבט זיא אין דייע געוואלט, דאס דוא זיא שלעגסט, זא זאללסט דוא זיא פערבאננען, מאכע קיינען בונד מיט איהנען, אונד לאסע איהנען קיינע גנאדע ווידערפארען; (ג) פערשווע גערע דיך ניכט מיט איהנען, גיב דייע טאכטער ניכט זיי נעם זאהנע, אונד נים זיינע טאכטער ניכט פיר דייען זאהן; (ד) דען ער ווירדע זיי נען זאהן פאן מיר אבפיהרען, דאס זיא אנדערן גאטטערן דיענטען; זא ווירדע דער צארן ומצבתם

והגרנשי והאמרי והכנעני והפריזי והחוי והיבוס שבעה גוים רבים ועצומים ממך: (ב) ונתתם יהוה אלהיך לפניך והפיתם החרם תחרים אתם לא תכרת להם ברית ולא תחנם: (ג) ולא תחתן בם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנה: (ד) כי יסיר את בנה מאחרי ועבדו אלהים אחרים וחרה אף יהוה בכם והשמידה מהר: (ה) כי אם בזה תעשו להם מזבחתיהם תתצו

דעם עוויגען ווידער איך ענטברעננען, אונד דיך גאר באלד אויסראטטען. (ה) איהר מיס-סעט פיעלמעהר פאלגענדער געשטאלט מיט איהנען פערפארען: איהרע אלטארע פער-

תרגום אונקלוס

ר ש י

הכחל (דברים ל"ט): (ב) ולא תחנם. לא תתן להם מן אסור לו לאדם לומר כמה נאה בותי זה. דבר אחר לא תתן להם חנייה בארץ: (ד) כי יסיר את בנך מאחרי. בנו של נכרי כשישא את בתך יסיר את בנך אשר תלד לו בתך מאחרי למדנו שכן בתך הבא מן הנכרי קרוי בנך אבל בן בנך הבא מן הנכרית אינו קרוי בנך אלא בנה שהרי לא נאמר על בתו לא תקח כי תסיר את בנך מאחרי אלא כי יסיר את בנך וגו': (ה) מזבחותיהם. של

סגיאין מן קדמך חסאי וגרנשאי ואמוראי וכנענאי ופריזאי וחויאי ויבוסאי שבעא עממין סגיאין ותקיפין סגד: (ב) וימסרינון יי אלהיך קדמך ותמחינון גמירא תגמר יתהון לא תגור להון קים ולא תרחם עליהון: (ג) ולא תחתן בהון בריתך לא תתן לבריה וברתיה לא תיסב לברך: (ד) ארי יטעין ית ברך מבתר פולחני ויפלחון למעות עממיה ויתקיף רוגזא דיי

בכון וישיצינג בפריע: (ה) אלהן אם בדין תעבדון להון איגוריהון תתרועון וקמתהון

ב א ו ר

הוא עומר וכאן יולא, והנו"ן שורש. (ד) את בנך, בנו של נכרי כשישא את בתך יסיר את בנך אשר תלד לו בתך מאחרי, למדנו שכן בתך הבא מן הנכרי קרוי בנך, אבל בן בנך הבא מן הנכרית אינו קרוי בנך אלא בנה שהרי לא נאמר על בתו לא תקח כי תסיר את בנך מאחרי (קדושין ס"ח). (ה) מזבחותיהם, של בנין:

תרגום אשכנזי

אומרייסען, איהרע בילדוויילען
צערשלאגען, איהרע האַינע
אומהווען, אונד איהרע גע-
שניטצטען בילדער פֿערברענ-
נען; (ו) דען דואַ ביזט איין דעם
עוויגען דייגעם גאַטטע געהיי-
ליגטעס פֿאַלק, דיק האַט דער
עוויגע דיין גאַטט ערוועהלט
זיין לייבאייגענעם פֿאַלק צו זיין,
אויס אַללען פֿעלקערן, דיא
אויף דער ערדע זינד. (ז) ניכט
ווייל איהר עטוואַ צאָהלרייכער
אַלס אַנדערע פֿעלקער וואַ-
רעט, האַט דער עוויגע אייך
אַנגענאַמען אונד ערוועהלט;
דען אין וואַהרהייט זייד איהר
דיא וועניגסטען אונטער אַל-
לען פֿעלקערן, (ח) זאָנדערן

בלאָס ווייל דער עוויגע אייך ליעבט, אונד דען אייד האַלטען ווילל, דען ער אייערן על-

ואתחנן ז

ומצבתם תשברו ואשיריהם
תגדעון ופסיריהם תשרפון
באש: (ו) כי עם קדוש אתה
ליהוה אלהיה בך בחרו יהוה
אלהיה להיות לו לעם סגולה
מכל העמים אשר על פני
הארמה: (ז) לא מרבכם מכל
העמים השק יהוה בכם ויבחר
בכם כי אתם המעט מכל
העמים: (ח) כי מאהבת יהוה
אתכם ומשמרו את השבעה

אשר מערן

תרגום אונקלוס

תתברון ואשריהון תקוץצון ועלמיהון תוקדון
בנורא: (ו) ארי עם קדיש את קדם יי
אלהך בך אתרעי יי אלהך למחוי ליה
לעם חביב מכל עממיא די על אפי ארעא:
(ז) לא מדרם גיאין אתון מכל עממיא צבי
יי בכון ואחרעי בכון ארי אתון ועירין מכל
עממיא: (ח) ארי מדרחם יי יתכון ומדגמר

יח המעט. הרי כי מאהבת ה'. הרי כי משמש בלשון אלה. לא מרבכם שק ה' בכס אלה מאהבת ה' אתכם: ומשמרו את השבעה. מחמת שמרו את השבעה:

ר ש י

אל בנין: ומלכותם. אכן אחת: ואשיריהם.
אילנות שעובדין איתן: ופסיליהם. פסילים
ללמים: (ז) לא מרבכם. כפשוטו ומדרשו
לפי שאין אחת מגדילין עלמכם כשאני
משפיע לכם טובה לפיכך חשק בכס: כי
אתם המעט. הממעטים עלמכם כגון
אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר (בראשית
י"ח) וכגון משה ואהרן שאמרו ונחנו מה
(שמות ע"ו) לא כנכבוד נלך שאמר אדמה
לעליון (ישעי' י"ד) וסנחרב שאמר מי בכל
שאי הארלות (שם ל"ז) וחירם אמר אל אני
מושב אלהים ישבתי (יחזקאל כ"ח): כי אתם

ב א ו ר

ומצבתם, אכן אחת: הגדעון, גידוע נופל בחילין: ופסיליהם, פסילי עץ. (ו) עם קדוש,
נבדל מיתר האומות להיות לגיון של מלך, וזהו להיות לו לעם סגולה, כמלך צהר ודס
הנותר לו נחלה אחת לסגולת מלכותו, ולבא אחד להיות לגיון המיוחד לו, כן צהר ה' בך
מכל העמים להיות לו עם נחלה ועם סגולה, ועל כן מהראוי שלא תעבוד אלה לו לבדו,
ולא תשתף עמו דבר זולתו, כמעשה שאר האומות שלא נאסר להם השתוף. (ז) לא
מרבכם, שיהיו הרבים למלך, כענין שכתוב ברב עם הדרת מלך: חשק, ענין קשר ודבוק
כמבואר למעלה: כי אחם, הרי כי משמש בלשון דהא: (ח) כי מאהבת, הרי כי משמש
בלשון אלה, לא מרבכם אלה מאהבת ה' אתכם. ומשמרו, שם הפעל, והטעם כדי שיסמור.

ואתחנן ז

אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתִּיכֶם הוֹצִיָא
יְהוָה אֶתְכֶם בְּיַד חֲזָקָה וַיִּסְדֶּךָ
מִבֵּית עֲבָדִים מִיַּד פִּרְעֹה מֶלֶךְ-
מִצְרַיִם: (ט) וַיִּדְעַתְּ כִּי-יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל
הַנֶּאֱמָן שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד
לְאַהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָו לְאַלְף
דָּוָר: (י) וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאוֹ אֵל-

מצותיו קרי אל

תרגום אשכנזי מב

טערן צוגעשוואָרען, האָט ער
איין מיט שטאַרקער האַנד
אויס מצרים געפֿֿהרט, אונד
אויס דעם שקלאַפֿענהויזע פֿאַן
דער האַנד פֿרעה קעניגס צו
מצרים עררעטטעט. (ט) ער=
קעננע אַלואַ, דאַס דער עוויגע
דיין גאַטט איין וואָהרער גאַטט
זיין, איין טרויטער גאַטט,
דער זיינען בונד העלט, אונד
גנאָדע ערצייגט דענען, דיא
איהן ליעבען, אונד זיינע גע=
כאַטע האַלטען, ביז אין דאָז
טויזענדסטע געשלעכט; (י) זיי=
נען האַססערן אַבער פֿערגילט
ער פֿאַר איהרען אויגען (אויף

דער שמעללע), אונד רייכט זיא אויף; ער טרעגט עם זיינעם האַססער ניכט לאַנגע נאָך,

זאָג

ר ש י

(ט) לאלף דור - ולהלן הוא אומר לאלפים
(דברים ה') כאן שהוא סמוך אלל לשומרי
מלותיו הוא אומר לאלף ולהלן שהוא
סמוך אלל לאהביו הוא אומר לאלפים:
אהביו - אלו העושין מאהבה: ולשומרי
מלותיו - אלו העושין מיראה: (י) ומשלם
לשנאיו אל פניו - בחיים משלם לו גמולו
הטוב כדי להאבדו מן העולם הבא:
היום

מבון דאינון עבדין קדמוהי בחייהון לא אבדיהון לא מאחר עובד טב לסנאוהי

טבון

תרגום אונקלוס

יח קימא די קיים לאבתיכון אפיק יי
יחכון בידא תקיפא ופרקה מבית עבדוהא
מידא דפרעה מלכא דמצרים: (ט) ותדע
ארי יי אלהך הוא אלהים אלהא מהימנא
נטר קימא וחסדא לרחמוהי ולגמרי
פקודוהי לאלף דרין: (י) ומשלם לסנאוהי

ב א ו ר

(ט) וידעת, ע"י שהוליאך ביד חזקה מתחת עול אדוני' קשה תדע שהוא שיש לו כח והוא יכול על
כל; וממה שאמרתי שכתב כך בעבור שבעתו, תדע שהוא נאמן בבריתו, ולא ישוב דברו ריקס:
לאלף דור, מספר קבוצ חמת בלתי קבוצ, דרך מליכי, והטעם לאין קץ: (י) ומשלם לשנאיו,
לכל אחד משנאיו: אל פניו, בחייו משלם לו גמול הטוב, כדי להאבדו מן העולם הבא, כן
פי' רש"י ז"ל וכן ת"א ויב"ע. ומפרשים אחרי' פירשו ומשלם לשנאיו פרי העאתם, אל פניו לו
ולכניו עד דור רביעי: לא יאחר, מדור רביעי, כאשר ישמור הברית והחסד לאלף דור, וזו
היא מדה טובה מרובה ממדת פורענות, ונראה שכך הוא המשך הכתובים, אמר האל הנאמן
שומר בריתו לאהביו ולשומרי מלותיו לאלף דור, ואם יהי' אחד מן הדורות האלף ההם דור
סורר, לא יפסוק בשביל זה חסד האל מזרעו, כי ישלם לרשע על פניו, וישמור בריתו לזרעו
אחריו, והוא שאמר לא יאחר לשנאו להיות ענשו שמור לכניו, ויאבדו ח"ו זכות אבי אבות השמור
להם מדורות אלף, כי אם אל פניו ישלם לשנאו; ולכן אם תשמור את המלוה ואת החקים
ואת המשפטים אשר אנכי מלך היום, ומסיים והולך והי' עקב תשמעון וגו' ואמר ה' אליך

את

תרגום אשכנזי

ואגדערן פֿערנילט איהם פֿאַר זיינעם אָנגעזיכטע. (יא) בעאַב־אַכטע אַלזאָ דאַז געבאַט, דיא געזעטצע אונד רעכטע, דיא איך דיר יעטצט צור אויס־איכונג פֿאַרשרייבע. (יג) ווען איהר דיעזע רעכטע אָנגעה־מעט, זיא בעאַבאַכטעט אונד אין אויסאיכונג ברינגט, זאָ ווירד דער ערפֿאַלג זיין, דאַס דער עוויגע דיין גאַטט אויך דען

בונד

ר ש י

(יא) היום לעשותם. ולמחר לעולם הנא לטובל שנים: (יב) והיה עקב תשמעון. אם המלות קלות שאלם דא בעקביו תשמעון: ושמר ה' וגומר. ישמור לך הנתחמו: שגר

ואתחנן ז

אַל־פָּנֵינוּ יִשְׁלַם־לוֹ: (יא) וְשִׁמְרָתְךָ אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם: פ

(יג) וְהָיָה וְעָקַב תִּשְׁמָעוּן אֶת־הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרָתֶם וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר יְהוָה

אלהיך

תרגום אונקלוס

מִבְּיוֹן דְּאִינֵין עֲבָדִין קְדָמוּהִי בְּחַיְהוֹן מְשַׁלֵּם לְהוֹן: (יא) וְחָמַר יַת תְּפַקְדָּתָא וְיַת קְיָמָא וְיַת דִּינָא דִּי אָנָּא מְפַקִיד לְךָ יוֹמָא דִּין לְמַעְבַּדְהוֹן:

(יג) ויהי חלף דתקבלוין ית דינא האלין ותעבדון יתהון וימר יי אלהיך לך

ב א ו ר

את הנרית ואת הקסד אשר נשבע לאבותיך, כי כן מדותיו של הקב"ה, שומר בריתו וחסדו לדור אחרון, שימלא ראוי לך:

(יב) והיה עקב, כמו לעולם עקב, שגר באחרונה, (הראש"ע), ולזה הסכים הרמב"ן ואמר והמפרשים אמרו כי טעם עקב שגר באחרית, וכן בשמרם עקב רב (תהלים י"ט י"ג), ואמר והי' אחרית תשמעון המשפטים ותשמרו אותם שימרו השם לך הנרית והקסד ואלהיך, ונכון הוא כי יקראו בלשון הקודש תחלת כל דבר בלשון ראש כענין ראש דברך אמת, וכן גדול הדור ראש העם, והדבר המשובח, ראש בשמים; וכן יקרא אחרית כל דבר עקב, כי הלשון יתפוס דמיונו באדם, והראש תחלה והעקב בו אחרית וסוף, ואנקלוס תרגם עקב חלף, כמו חלף עבודתם (במדבר י"ח כ"א), עשאו לשון סבוב, נגזר מן והי' העקוב למישור (ישעי' מ' ד'), הדרך המעוקל ההולך סביב סביב, יאמר והי' סבת שמענס המשפטים ועשותכם אותם, שישמור השם לכם בריתו, ודומה לזה בגלל הדבר הזה בסבתו, כ"כ הרמב"ן ז"ל. ולדעתו גם עקב הרגל מן הענין ההוא, בעבור היותו מעוגל, כמו שיקרא אמלע היד כף, בשביל דמיונו עם כפות זהב, ולזה מתורגם כל"א (ערפֿאַלג), שהוא המסובב הנא באחרונה:

אשר

ה מ ע מ ר

ו (יב) ושמר ה' לשון רש"י: "ישמור לך הנתחמו" ע"כ. אין כוונתו כאשר הבינוהו מבאריו להורות שהי"ו סימן להסך, כי מי לא ידע זאת? אך דבריו נמשכים למעלה שבאר כי והי' עקב פירושו אם תשמעון אף מלות קלות; וא"כ הוראת הוי"ו אך כמשמעו לחבר ולהסך יען עם הוי"ו ההיפוך יש גם מלד הוראת הקסד, (כאשר בארנו בספרנו תל"ע), ולא כדעת המפרשים שאמרו שעקב הוא המסובב באחרונה, ויהי' הוי"ו במקום כי (דטס) וכמו שתרגם הרב המתרגם אשכנזי.